

Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling

Udvalget for Videnskab og Teknologi
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

- ./ Vedlagt fremsendes høringsnotat vedrørende høring over forslag til lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet (Opfølgning på regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse).
- ./ Kopi af høringssvarene vedlægges endvidere.

Med venlig hilsen

Helge Sander

**Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling**

Bredgade 43
1260 København K
Telefon 3392 9700
Telefax 3332 3501
E-post vt@vtu.dk
Netsted www.vtu.dk
CVR-nr. 1680 5408

Sagsnr.
Dok nr. 23241
Side 1/1

Høringsnotat vedrørende forslag til lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet (Opfølgning på regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse)

Advokatrådet, Danske Mediers Forum, Datatilsynet, Forbrugerrådet, Forbrugerstyrelsen, ITEK, Den Kristne Producent Komité (KPK), Telekommunikationsindustrien/Dansk Energi, TetraStar, 3 og Økonomi- og Erhvervsministeriet har bemærkninger til lovudkastet.

Disse høringssvar er vedlagt høringssnotatet.

Banedanmark, Beredskabsstyrelsen, Danmarks Rederiforening, Danske Regioner, Erhvervs- og Byggestyrelsen, Forbrugerombudsmanden, Fødevareministeriet, Grønlands Hjemmestyre, Handelskartellet, Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Integrationsministeriet, Socialministeriet, Teleklagenævnet og Undervisningsministeriet har ikke bemærkninger til udkastet til lovforslag.

Høringsnotatet er opdelt i de temaer, der er rejst i høringssvarene.

1. Generelle bemærkninger

Danske Mediers Forum har forståelse for, at der kan være behov for at træffe visse forholdsregler mod terrorisme samt for at fremme efterforskningsmulighederne, men det er tillige sammenslutningens holdning, at indholdet af regler til opfyldelse af dette formål ikke må kompromittere borgernes retssikkerhed.

Forbrugerstyrelsen bemærker, at oplysninger om telekommunikation og borgernes brug heraf kan ofte have stor betydning for politiets efterforskning. Derfor er det et vigtigt hensyn at sikre, at politiet har mulighed for at bruge oplysninger herfra i forbindelse med opklarende arbejde. Set fra et forbrugerperspektiv er det vigtigt samtidig at sikre hensynet til privatlivets fred, at lovgivningen fremstår teknologineutral, samt at den ikke får store negative økonomiske konsekvenser for forbrugerne.

IT- og Telestyrelsen skal bemærke, at som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, er det samlet set regeringens opfattelse, at det er vigtigt at sikre, at efterretningstjenesterne og politiet har de redskaber, der skal til for at forebygge terrorhandlinger og for i givet fald at sikre deres efterforskning og opklaring.

2. Initiativerne giver ikke sikkerhed for, at politiet får adgang til al relevant teletrafik

Høringssvarene fra Advokatrådet og Forbrugerrådet og Forbrugerstyrelsen indeholder bemærkninger om, at selv med de initiativer, der ligger i regeringens handlingsplan, vil det ikke være muligt at sikre mulighed for aflytning eller logging af al relevant teletrafik.

Det skyldes dels de undtagelser, der er for mindre udbydere, dels den teknologiske udvikling. For så vidt angår den teknologiske udvikling, påpeges det specielt,

Ministeriet for Videnskab Teknologi og Udvikling

Bredgade 43
1260 København K
Telefon 3392 9700
Telefax 3332 3501
E-post vt@vtu.dk
Netsted www.vtu.dk
CVR-nr. 1680 5408

Dok nr. 23241
Side 1/1

at der vil være en del muligheder for at undgå registrering ved at benytte udenlandske udbydere, der ikke omfattes af danske regler, f.eks. udbydere af nomadisk IP-telefoni, ligesom der vil være mulighed for på individuel basis at kryptere trafikken, således at politiet vil skulle dekryptere for f.eks. at aflytte en samtale.

Advokatrådet opfordrer til nøje at overveje, hvorvidt proportionaliteten mellem udvidelsen af § 15 og de økonomiske omkostninger forbundet hermed er til stede, da potentielle terrorister nemt ville kunne anvende kommunikationsformer (f.eks. Skype), der ikke efterlader sig elektroniske spor, og hvor aflytning umiddelbart ikke er muligt.

Forbrugerrådet er modstander af en så vidtgående logningsadgang for teleselskaberne, fordi registreringens ekstreme omfang ikke er proportionelt, bl.a. fordi mulighederne for at undgå registrering er store.

Forbrugerstyrelsen anfører, at om end det kan være fornuftigt at tage et økonomisk og administrativt hensyn til mindre aktører, kan der på baggrund af de foreslåede undtagelser stilles spørgsmålstejn ved lovgivningens forventede målopfyldelse. Grupper i samfundet, som måtte nære et ønske om at undgå myndighederne bevågenhed, må forventes strategisk at vælge telefon- og internetløsninger udbudt af mindre aktører, hvormed de undgår logning.

Forbrugerstyrelsen anfører endvidere, at det ikke fremstår klart af det fremsendte, om det er teknisk muligt at logge pakkebaserede netværk som IP-telefoni og samtaler over diverse stadig mere udbredte instant messaging-systemer. Er det ikke tilfældet, vil samme problemstilling som ovenfor gøre sig gældende.

IT- og Telestyrelsen skal generelt bemærke, at lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet i forhold til fremkomsten af nye kommunikationsformer og -teknologier i medfør af den ændring af § 15, der blev vedtaget ved lov nr. 545 af 8. juni 2006 er blevet teknologineutral og derfor uafhængig af den teknologi, der anvendes til fremførelse af kommunikationen. Således vil udbydere af IP-baserede taletelefonitjenester og udbydere af datatransmission nu også være omfattet af forpligtelsen i § 15.

I forhold til det anførte vedrørende proportionaliteten skal IT- og Telestyrelsen bemærke, at kommunikationsformer på internettet - eksempelvis IP-telefoni som Skype - også efterlader sig elektroniske spor i dag. Enhver form for aktivitet på internettet er baseret på udveksling af datapakker, og for en vilkårlig datapakke kan brugerens internetudbyder altid registrere en række grundlæggende spor - eksempelvis afsenderens IP-adresse, modtagerens IP-adresse, tidspunkt for overføringen af datapakken etc.

Hvis en VoIP-tjeneste (en applikation) udbydes af en anden udbyder end udbyderen at selve transmissionstjenesten, kan udbyderen af transmissionstjenesten kun stille oplysninger til rådighed fra transmissionstjenesten. Dette er f.eks. gældende med en applikation som Skype, når opkaldsmulighed til almindelige telefonnumre ikke indgår. Det er således ikke muligt for udbyderen at dekryptere data for så vidt angår en sådan VoIP-tjeneste. Udbyderen er således alene forpligtet til at stille de krypterede data fra bruttodatastrømmen til rådighed.

IT- og Telestyrelsen anerkender, at det ikke er realistisk at sikre logning af al trafik og mulighed for aflytning af alt udstyr. Forslaget skaber dog en betydelig forbedring af politiets efterforskningsmuligheder, som kan kombineres med mere traditionelle metoder.

IT- og Telestyrelsen skal desuden vedrørende samarbejdet med politiet bemærke, at det fortsat er hensigten at sikre et tæt samarbejde mellem branchen og politiet, sådan som der har været i en årrække i den såkaldte Politigruppe under Telekommunikationsindustrien. Dette samarbejde, herunder den fleksibilitet, som er accepteret mellem parterne, og som særligt kan udnyttes i forbindelse med ny teknologi, vil være af stor betydning for en effektiv bekæmpelse af terror.

3. Forholdet til logningsbekendtgørelsen

Telebranchen kritiserer, at logningsbekendtgørelsen endnu ikke er udstedt, og at senere ændringer af bekendtgørelsen kan gennemføres administrativt uden inddragelse af Folketinget. Telebranchen anfører endvidere, at der ikke er nogen sikkerhed for, at logningspligten ikke efterfølgende udvides i forhold til udkastet af 6. juli 2006.

TetraStar bemærker, at begreberne historisk teleoplysning og udvidet teleoplysning ikke er tilstrækkelig veldefineret og foreslår, at der optages en nærmere definition heraf.

IT- og Telestyrelsen skal bemærke, at denne del af gennemførelsen af regeringens handlingsplan netop er udsat til efteråret 2006 med henblik på at sikre sammenhæng til logningsbekendtgørelsen. Logningsbekendtgørelsen har været sendt i høring af Justitsministeriet og bekendtgørelsen forventes udstedt inden lovforslagets fremsættelse.

Til det af TetraStar anførte skal bemærkes, at disse begreber er defineret i retsplejeloven. For at sikre sammenhæng i reglerne, henviser lovforslaget til retsplejelovens definitioner, jf. bemærkningerne om historisk teleoplysning og udvidet teleoplysning i lovforslagets specielle bemærkninger til § 1, nr. 1.

4. Omkostninger ved lovforslaget

Forbrugerstyrelsen bemærker, at udgifterne forbundet med initiativet er ganske omfattende for de omfattede virksomheder, hvilket må forventes at blive overvæltet på forbrugerne. IT- og Telestyrelsen anslår engangsudgifterne for selskaberne til ca. 100 mio. kroner. Hvor store de løbende udgifter forventes at blive fremgik ikke af det udsendte.

Telekommunikationsindustrien (TI)/Dansk Energi (DE) anfører, at i det seneste udkast til logningsbekendtgørelse, som blev sendt i høring af justitsministeriet den 6. juli 2006, er de mest byrdefulde elementer fjernet, herunder specielt kravet om fuldstændig logning af kundernes besøg af hjemmesider.

ITEK og telebranchen anfører i høringssvarene, at omkostninger til etablering af udstyr og systemer i medfør af lovforslaget skønsmæssigt vil udgøre minimum 100-200 millioner kr. for hele branchen, og at skønnet i lovforslaget således er un-

dervurderet. Beløbet er baseret på det udkast til logningsbekendtgørelse, der blev sendt i høring den 6. juli 2006.

Telebranchen anfører i den sammenhæng, at der i lovforslaget bør være en klarere belysning af de nye pligters omfang og de principper, der ligger til grund herfor.

ITEK og telebranchen påpeger endvidere, at der dertil kommer yderligere omkostninger til løbende vedligeholdelse og opgradering af udstyr og systemer.

ITEK og telebranchen anfører yderligere, at der stadig udestår gennemførelse af forskellige anbefalinger, bl.a. anbefaling 24 om fælles formater, der kan medføre yderligere omkostninger, som bør afspejles i lovforslagets bemærkninger.

IT- og Telestyrelsen skal i forhold til omkostningsniveauet for de pålagte forpligtelser - herunder de fremkomne estimer fra branchen - bemærke, at de endelige omkostninger, som pålægges branchen, er en direkte følge af dels anbefalingerne i ”Regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse” dels implementeringen af anti-terrorloven fra 2002.

IT- og Telestyrelsen skal bemærke, at angivelsen af etableringsomkostninger i lovforslaget ændres til 100-200 mio. kr., idet det udkast til logningsbekendtgørelsen, der blev sendt i høring den 6. juli 2006, er meget tæt på den endelige bekendtgørelse.

Det fremgår af lovforslaget, at der er tale om en engangsomkostning. Deri ligger, at beløbet ikke indeholder udgifter til drift og vedligeholdelse. Udover etableringsomkostninger på 100-200 mio. kr., vil der efterfølgende komme visse drifts- og vedligeholdelsesomkostninger. Lovforslagets bemærkninger vil blive præciseret hermed.

For en nærmere beskrivelse af omfanget af logningspligten og principperne, der ligger til grund herfor, henvises til logningsbekendtgørelsen og den medfølgende vejledning.

Det skal i forhold til det anførte om de udestående anbefalinger bemærkes, at lovforslaget ikke kan inddrage konsekvenser af anbefalinger, der ikke indgår i lovforslaget. Krav om udveksling af loggede data i særlige formater i anbefaling 24, der særligt nævnes i høringssvarene, følger i øvrigt allerede af den hjemmel, der blev indført i retsplejeloven i 2002. De nævnte anbefalinger, herunder anbefaling 24, vil blive behandlet i en arbejdsgruppe under Justitsministeriet.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Side 4/4

5. Kompensation

ITEK anfører, at lovudkastet vil pålægge telebranchen en række vidtgående pligter uden omkostningskompensation til indretning af tekniske systemer og udstyr, som alene skal etableres, således at politiet kan foretage indgreb i meddelelseshemmeligheden. Pligterne er mere vidtgående end andre sammenlignelige landes krav, og andre lande har gennemgående en eller anden form for kompensation eller medfinansiering.

ITEK anfører i den forbindelse, at ITEK ved flere lejligheder har påpeget, at telebranchen bør have en kompensation for disse investeringer, som alene gennemføres af hensyn til politiet. Det anføres, at pligterne er mere vidtgående end andre sammenlignelige landes krav, og andre lande har gennemgående en eller anden form for kompensation eller medfinansiering.

ITEK anfører derfor, at det er særdeles relevant, at der udarbejdes en kompensationsplan, hvormed telebranchen kompenseres for disse vidtgående krav, som hverken i omfang, principper eller virkning er fyldestgørende beskrevet i lovudkastet, der alene henviser til foreliggende udkast til lovningsbekendtgørelse.

Telebranchen bemærker, at det bør præciseres, at § 15 vedrører pligten til at sikre politiets mulighed for at foretage indgreb i meddelelseshemmeligheden, mens politiet i henhold til fast praksis herom som hidtil skal dække de omkostninger, der er forbundet med konkrete indgreb. Telebranchen henviser til, at dette princip allerede er stadfæstet i medfør af tidligere ændringsforslag til § 15, men at ændringerne i medfør af terror-pakken økonomisk er væsentligt mere byrdefulde for branchen. Telebranchen påpeger, at det derfor er specielt vigtigt, at omkostningsfordelingen tydeligt fremgår af lovgrundlaget.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Side 5/5

IT- og Telestyrelsen skal i forhold til omkostningsniveauet for de pålagte forpligtelser - herunder de fremkomne estimater fra branchen - bemærke, at de endelige omkostninger, som pålægges branchen, er en direkte følge af dels anbefalingerne i "Regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse", dels implementeringen af anti-terrorloven fra 2002.

IT- og Telestyrelsen skal bemærke, at der ikke i regeringens handlingsplan er lagt op til, at staten kompenserer branchen for de omkostninger, som implementeringen af handlingsplanen påfører branchen. Dette har heller ikke tidligere været gældende, jf. den nuværende formulering af § 15, stk. 1, i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet.

I forhold til det anførte om omkostningsfordelingen mellem telebranchen og politiet skal bemærkes, at forslaget ikke ændrer ved det generelle princip om betaling for bistand, som allerede gælder for udlevering af oplysninger efter § 15 i dag. IT- og Telestyrelsen finder det ikke nødvendigt at præcisere bemærkningerne på det punkt.

6. Omfanget af pligten for udbydere

ITEK og telebranchen anfægter lovudkastets krav til logning af tjenester, der ikke er teletjenester, herunder e-mail og visse typer IP-telefoni, og som af den grund ikke i øvrigt er omfattet af teleloven. Det anfægtes, at lovudkastet kun forpligter ejere af sådanne tjenester til logning, hvis de samtidig også er teleudbydere ifølge telelovens definition. Det er efter telebranchens opfattelse rent lovteknisk meget uheldigt at anvende begrebet teletjeneste i flere forskellige betydninger, ligesom det fører til inkonsistente og ulogiske regler.

Det anføres af ITEK, at det ikke kan være rigtigt, at logning af en e-mail tjeneste afhænger af ejerforholdet. ITEK opfordrer til, at logning af tjenester, der ikke er

teletjenester, fjernes fra lovudkastets virkningsområde mhp., at der via ændret lovgivning skabes konsistens mellem pligtområder og forpligtede.

ITEK anfører yderligere, at andre EU-lande, f. eks. Sverige, som først vil gennemføre pligter til logning for e-mail i 2009, allerede har påbegyndt sådanne overvejelser.

Telebranchen anfører, at loven ikke bør pålægge pligter uden for dens anvendelsesområde, og det er yderligere uheldigt, hvis sådanne pligter alene gennemføres over for teleudbydere. Det anføres videre, at det ikke ud fra hensynet til terrorbekæmpelse kan være velbegrundet, at logning af data for en e-mail tjeneste alene afhænger af tjenestens ejerforhold.

Telebranchen foreslår derfor, at det tydeliggøres, at lovforslagets pligter til logning alene gøres gældende på teletjenestekområdet, indtil der gennem ændring af retsplejeloven er sket en opretning af misforholdet mellem pligtområde og pligtsubjekter for tjenester, der ikke er teletjenester.

**Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling**

IT- og Telestyrelsen skal bemærke, at det er korrekt, at logningspligten lægger sig op af udbyderbegrebet og ikke op af selve tjenestens karakter.

Side 6/6

Dette er en følge af logningsdirektivet - Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/24/EF af 15. marts 2006 om lagring af data genereret eller behandlet i forbindelse med tilvejebringelse af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester eller elektroniske kommunikationsnet og om ændring af direktiv 2002/58/EF - der bestemmer, at pligten til logning påhviler udbydere af elektroniske kommunikationsnet- og tjenester.

Det fremgår endvidere af direktivet, at disse udbydere skal logge alle egne tjenester - altså uanset om der er tale om elektroniske kommunikationstjenester eller ej. Det er således hverken et udspring af telelovens eller retsplejelovens definitioner, at udbydere pålægges at logge tjenester, som ikke i medfør af teleloven er en elektronisk kommunikationstjeneste.

Det følger desuden af hjemlen i retsplejeloven til logningsbekendtgørelsen, at det er udbydere efter telelovgivningens definition, der har pligt til at logge data.

I og med nærværende lovforslag teknisk skal sikre, at der kan ske registrering og opbevaring af de oplysninger, der er omfattet af logningsbekendtgørelsen (og direktivet), er det nødvendigt, at forpligtelserne i de to regelsæt er i overensstemmelse med hinanden.

Det er korrekt, som anført i høringssvaret, at reglerne indebærer, at ejerforholdet får stor betydning for, hvilke krav, der stilles. Det kunne selvfølgelig søges undgået ved at udvide pligten i forhold til direktivets krav. Dette går dog ud over regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse og hjemlen i retsplejeloven til logningsbekendtgørelsen og er derfor ikke foreslået.

7. Undtagelser fra lovforslaget

TI/DE henleder opmærksomheden på telelovens § 15, stk. 5 om mulighed for fravigelse af kravene til indretning af udstyr og systemer i særlige tilfælde, hvor tekniske eller praktiske hensyn nødvendiggør dette.

TI/DE anfører, at det fremgår af bemærkningerne til det foreliggende udkast (s. 8), at de foreslåede krav til indretning af udstyr og systemer med henblik på at sikre politiet adgang til historisk teleoplysning og udvidet teleoplysning kan fraviges for samme gruppe af foreninger eller sammenslutninger heraf, som er undtaget fra forpligtelsen til registrering og opbevaring af oplysninger efter logningsbekendtgørelsen (jf. herved § 3 i udkast til logningsbekendtgørelse).

TI/DE anfører endvidere, at muligheden for at fravige kravene i medfør af § 15, stk. 1, nr. 1, bør være sammenfaldende med muligheden for at fravige de øvrige krav, der følger af § 15, stk. 1. Heraf følger, at det bør fremgå af bemærkningerne, at det tillige er muligt at fravige kravene i andre tilfælde, hvor tekniske eller praktiske hensyn nødvendiggør dette eller for andre mindre udbydere end lige netop antenneforeninger mv., jf. herved bemærkningerne til L 219, s. 23.

TI/DE anfører i den forbindelse, at det faktum, at der er tale om en mere bred hjemmel til (ved bekendtgørelse) at fravige kravene i § 15, stk. 1 understreges desuden i ministerens svar på Videnskabsudvalgets spørgsmål nr. 18 (optrykt som bilag til betænkningen over L219) hvori ministeren nævner fravigelsesmuligheden i relation til kravet om afstandsmåling som led i teleobservation.

TI/DE anmoder på den baggrund om, at det tydeliggøres, at bemyndigelsen til at fravige kravene kan bringes i anvendelse i alle tilfælde, hvor tekniske eller praktiske hensyn efter en konkret vurdering nødvendiggør dette.

IT- og Telestyrelsen skal bemærke, at det i relation til indretning af udstyr og systemer til opbevaring og registrering af bagudrettede oplysninger er nødvendigt at sikre sammenhæng til logningsbekendtgørelsen. Der er ikke på forhånd noget som hindrer, at bemyndigelsen kan benyttes til at undtage andre end f.eks. antenneforeninger mv., hvor tekniske eller praktiske hensyn konkret nødvendiggør dette. Men omvendt kan bestemmelsen heller ikke udnyttes til at fastsætte regler, der reelt udhuler krav, som er fastsat i medfør af anden lovgivning.

Det skal derudover bemærkes, at besvarelse af udvalgsspørgsmål 18, jf. behandlingen af L 219, knytter sig til området for fremadrettede oplysninger, hvilket ikke har relevans i relation til nærværende lovforslag.

8. Persondataloven og privacyhensyn

Datatilsynet henholder sig til sit høringssvar af 3. marts 2006 afgivet i forbindelse med høring over ændringen af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet i foråret. Dette skyldes, at lovforslaget på tidspunktet for høringen tillige indeholdt regler om indretning af udstyr og systemer til brug for registrering og opbevaring af historiske oplysninger. Området udgik af lovforslaget inden fremsættelsen, men nærværende lovforslag svarer indholdsmæssigt hertil.

Datatilsynets hørings svar er således ikke opdateret i forhold til indholdet af det nuværende lovforslag. Flere af de generelle bemærkninger er derfor allerede indarbejdet i lovforslaget. I det følgende gengives de bemærkninger, der relaterer sig direkte til historiske oplysninger.

Datatilsynet bemærker, at det fremgår af høringen, at lovforslaget har tæt sammenhæng med udmøntningen af andre anbefalinger i Regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse, samt med udmøntningen af hjemmelen i retsplejeloven til at udstede logningsbekendtgørelsen, jf. retsplejelovens § 786, stk. 4.

Datatilsynet anbefaler, at det i lovforslagets bemærkninger præciseres, hvorvidt det med lovforslaget tilsigtes at fravige persondataloven eller de bestemmelser om beskyttelse af personoplysninger, der er fastsat i telelovgivningen.

Datatilsynet går endvidere ud fra, at det ikke er med dette lovforslag, der bliver tale om at fravige bestemmelserne om udbyderes behandling af personoplysninger, således at disse får mulighed for (og pligt til) at opbevare oplysningerne i længere tid, end hvad der er tilladt efter de gældende regler i persondataloven og telelovgivningen. Dette går tilsynet derimod ud fra vil ske efter reglen i retsplejelovens § 786, stk. 4, og den logningsbekendtgørelse, der forventes udstedt.

Datatilsynet anfører, at registrering og opbevaring af indholdet af en elektronisk kommunikation hos udbydere kan indebære en overtrædelse af persondataloven. Hvorvidt det er tilfældet, afhænger af udmøntningen af hjemlen i retsplejelovens § 786, stk. 4, 2. pkt., til at udstede logningsbekendtgørelsen, herunder omfanget af de data, som teleudbydere forpligtes til at udlevere. Datatilsynet foreslår derfor, at det eventuelt anføres i bemærkningerne til lovforslaget, at registrering og opbevaring af indholdet af en elektronisk kommunikation hos udbydere kan indebære en overtrædelse af persondataloven.

Datatilsynet forudsætter, at det ikke er hensigten, at der – førend logningsbekendtgørelsen er trådt i kraft – må ske registrering af personoplysninger i form af trafikdata i videre omfang, end hvad der i dag er lovligt efter telelovgivningen og persondataloven.

Forbrugerrådet foreslår, at IT- og Telestyrelsen stiller krav til teleselskaberne om at kryptere de loggede data, således at risikoen for misbrug af data mindskes og dermed tilsvarende risikoen for krænkelse af borgernes privacy.

IT- og Telestyrelsen bemærker generelt, at lovforslaget ikke ændrer gældende ret i forhold til reglerne om persondatabeskyttelse.

IT- og Telestyrelsen har allerede i det foreliggende udkast til lovforslag indarbejdet de anbefalede præciseringer om, at der ikke med nærværende lovforslag er tale om at fravige bestemmelserne om udbyderes behandling af personoplysninger, således at disse får mulighed for (og pligt til) at opbevare oplysningerne i længe-

re tid, end hvad der er tilladt efter de gældende regler i persondataloven og telelovgivningen.

IT- og Telestyrelsen bemærker, at der med dette lovforslag indføres en indretningspligt i forhold til det udstyr og de systemer, udbydere anvender. Der indføres ikke med dette lovforslag en registrerings- og opbevaringspligt. Denne pligt indføres med logningsbekendtgørelsen, som udstedes med hjemmel i retsplejeloven.

Det er på den baggrund IT- og Telestyrelsens vurdering, at bemærkninger som foreslået af Datatilsynet om, at registrering og opbevaring af indholdet af en elektronisk kommunikation hos udbydere kan indebære en overtrædelse af persondataloven, ikke hører til i dette lovforslag.

IT- og Telestyrelsen bemærker endvidere, at der med Justitsministeriets kommende logningsbekendtgørelse vil være tale om en registreringspligt, der må forventes at ligge ud over, hvad udbydere normalt registrerer med henblik på debitering. Der er således i vidt omfang tale om registrering og behandling, der alene udføres af hensyn til politiets efterforskningsmuligheder.

Det forventes, at logningsbekendtgørelsen er udstedt på tidspunktet for fremsættelse af lovforslaget.

I forhold til det af Forbrugerrådet anførte om kryptering af data skal bemærkes, at det fremgår af § 13, stk. 3, i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, at udbydere skal træffe de nødvendige foranstaltninger med henblik på at sikre, at oplysninger om andres brug af nettet eller tjenester eller indholdet heraf ikke er tilgængelige for uvedkommende. Dette fremgår tillige af lovforslaget. Det er på den baggrund IT- og Telestyrelsens vurdering, at der ikke er behov for at stille krav som foreslået af Forbrugerrådet.

8. Proces og retssikkerhed

Danske Mediers Forum finder, at forslaget til ændringen af § 15 i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet er for vidtgående, idet teleudbydere forpligtes til at sikre politiet adgang til såvel historiske som fremadrettede tele- og masteoplysninger. Danske Mediers Forum har ved samtlige tidligere høringer på dette område udtrykt stærk bekymring for, hvilken indflydelse en udvidelse af politiets adgang til at foretage indgreb i meddelelshemmeligheden vil have på mediernes mulighed for at beskytte deres kilder, og ud fra lovforslaget at dømme, er det nødvendigt at gentage Mediernes bekymring.

Danske Mediers Forum anfører, at muligheden for at anvende anonyme kilder er afgørende for at få informationer om sager af samfundsmæssig betydning. Det væsentligste kriterium for kilderne er selvfølgelig nok, at medierne kan garantere dem anonymitet, når de vælger at give oplysninger. Danske Mediers Forum tager derfor skarpt afstand fra en udvidelse af politiets adgang til indgreb i meddelelshemmeligheden, idet det kan have som konsekvens, at færre personer vil være

redaktionelle kilder for medierne, idet kildernes anonymitet ikke kan garanteres i samme grad som i dag.

Herudover finder Danske Mediers Forum det kritisabelt, at udbyderen pålægges at indrette udstyret, så det til enhver tid er muligt for politiet at indhente oplysninger efter reglerne i § 15 uden, at der gives nærmere vejledning herfor i bestemmelsen.

Endelig finder Danske Mediers Forum det vigtigt, at domstolene får mulighed for at foretage en grundig sagsbehandling forud for afsigelse af kendelser til politiet. Når der sker en så omfattende udvidelse af politiets mulighed for at overvåge borgerne, som forslaget lægger op til, er det særlig vigtigt, at borgerne har en retsgaranti for, at indgreb i meddelelshemmeligheden kun tillades, når en domstole er enig i, at det er absolut nødvendigt og at indgrebet har afgørende betydning for efterforskningen.

KPK ønsker ikke, at politiet kan få adgang til oplysninger uden en dommerkendelse.

TI/DE bemærker, at det principielt set ud fra et retssikkerhedsmæssigt synspunkt er betænkeligt at indføre regler, hvor de økonomiske konsekvenser afhænger af endnu ikke fastsatte administrative regler, som tilmed til enhver tid kan ændres af Justitsministeriet uden inddragelse af folketinget.

3 bemærker, at processen omkring gennemførelsen af regeringens handlingsplan på ingen måde har været tilfredsstillende, endsige hensigtsmæssig for hverken teleoperatørerne eller for den sags skyld for Staten.

**Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling**

Side 10/10

IT- og Telestyrelsen skal i forhold til det anførte om kildebeskyttelse bemærke, at lovforslaget især vedrører de tekniske forhold i forbindelse med politiets adgang til oplysninger om teletrafik. Spørgsmålet om, i hvilket omfang politiet kan få adgang til oplysninger om teletrafik, hører under Justitsministeriets ressortområde.

Det skal yderligere bemærkes, at lovforslaget ikke, som anført af KPK, bestemmer, at der kan udleveres oplysninger uden en retskendelse, ligesom lovforslaget, som anført ovenfor, ikke indeholder regler for, hvornår der kan udleveres oplysninger om teletrafik til politiet. Der henvises i den forbindelse til retsplejelovens regler om retskendelse.

For så vidt angår de indkomne bemærkninger vedrørende processen omkring implementeringen af ”Regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse” kan IT- og Telestyrelsen bemærke, at der er tale om en samlet implementering på flere ministerområder, og at der har været et politisk ønske om at gennemføre handlingsplanens anbefalinger hurtigst muligt af hensyn til en optimal terrorbekæmpelse.

Det skal til det af TI/DE anførte bemærkes, at lovningsbekendtgørelsen forventes udstedt inden lovforslagets fremsættelse.

9. Almindelige bemærkninger/konsekvenser for erhvervslivet

Økonomi- og Erhvervsministeriet bemærker, at lovforslaget pålægger udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester at indrette sit udstyr således, at politiet kan få adgang til at foretage indgreb i historiske teleoplysninger og udvidede teleoplysninger. Dette forventes at påføre de pågældende udbydere ekstraomkostninger i form af investeringer i nye net og systemer. Det fremgår af lovforslaget, at omkostningerne til logning af historiske oplysninger skønnes at udgøre en engangsomkostning i størrelsesordenen 100 mio. kr. Sådanne omkostninger kan virke som en adgangsbarriere for nye udbydere på telemarkedet og derved mindske konkurrencen på telemarkedet.

Høringen har endvidere været forelagt Erhvervs- og Selskabsstyrelsens Center for Kvalitet i ErhvervsRegulering (CKR) bemærker følgende:

”Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Lovforslaget vurderes at have omstillingsomkostninger i form af store indirekte erhvervsøkonomiske konsekvenser for udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller tjenester til slutbrugere. Konsekvensernes omfang afhænger af, hvor store ændringer der er påkrævet i de eksisterende udstyr og systemer og vil derfor fordele sig forskelligt for de enkelte udbydere.

**Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling**

Side 11/11

Omstillingsomkostninger:

Videnskabsministeriet vurderer, at kravene til indretningen af systemer og udstyr således, at der kan registreres og opbevares historiske teleoplysninger, vil pålægge udbyderne engangsomkostninger i størrelsesordenen 100 mio. kr. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen ser ikke grund til at betvivle denne vurdering.

Løbende omkostninger:

Der må desuden forventes at blive pålagt udbyderne af elektroniske kommunikationsnet eller tjenester løbende udgifter til drift og vedligeholdelse af deres systemer og udstyr. Grundet den manglende erfaring med lovens krav er det på nuværende tidspunkt ikke muligt nærmere at vurdere omfanget af de løbende omkostninger.

Lovens samlede økonomiske omkostninger afhænger dog af de samlede økonomiske konsekvenser der følger af logningsbekendtgørelsens krav til registrering og opbevaring af oplysninger.

Administrative konsekvenser

Lovforslaget vurderes at medføre mindre administrative omkostninger i forbindelse med fremskaffelse af teleoplysninger til politiet. For at få adgang til teleoplysningerne skal politiet fremskaffe en retskendelse, og det er ikke muligt på nuværende tidspunkt at vurdere, hvor ofte politiet vil kræve disse oplysninger. Det vurderes dog kun at finde sted i et omfang, som vil medføre begrænsede administrative byrder.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan på den baggrund foreslå følgende tekst til den del af lovforslagets bemærkninger, der omhandler forslagets økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet:

”Forslaget har været sendt til Erhvervs- og Selskabsstyrelsens Center for Kvalitet i ErhvervsRegulering med henblik på en vurdering af, om forslaget skal forelægges

Økonomi- og Erhvervsministeriets virksomhedspanel. Styrelsen vurderer ikke, at forslaget indeholder administrative konsekvenser for erhvervslivet i et omfang, der berettiger, at det bliver forelagt virksomhedspanelet. Forslaget bør derfor ikke forelægges Økonomi- og Erhvervsministeriets virksomhedspanel.””

IT- og Telestyrelsen vil tilføje det foreslåede afsnit i lovforslaget.